

V Bruseli 20. 5. 2020
COM(2020) 524 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Slovinska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2020

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY,

ktoré sa týka národného programu reforiem Slovinska na rok 2020 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovinska na rok 2020

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácií¹, a najmä na jeho článok 5 ods. 2,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia 17. decembra 2019 prijala ročnú stratégiu udržateľného rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2020. Náležite pri tom zohľadnila Európsky pilier sociálnych práv, ktorý vyhlásili Európsky parlament, Rada a Komisia 17. novembra 2017. Komisia 17. decembra 2019 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania, v ktorej Slovinsko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie. V ten istý deň Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky v eurozóne.
- (2) Správa o Slovinsku na rok 2020² bola uverejnená 26. februára 2020. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Slovinsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 9. júla 2019³, následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania prijaté v predchádzajúcich rokoch a pokrok Slovinska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020.
- (3) Svetová zdravotnícka organizácia 11. marca 2020 oficiálne vyhlásila vypuknutie ochorenia COVID-19 za globálnu pandémiu. Pandémia predstavuje pre občanov,

¹ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

² SWD(2020) 523 final.

³ Ú. v. EÚ C 301, 5.9.2019, s. 143.

spoločnosti a ekonomiky závažný stav ohrozenia verejného zdravia. Vyvíja výrazný tlak na verejné systémy zdravotnej starostlivosti, narúša globálne dodávateľské reťazce, vyvoláva volatilitu na finančných trhoch, spôsobuje otrasy v oblasti spotrebiteľského dopytu a negatívne vplyva na rôzne odvetvia hospodárstva. Ohrozuje pracovné miesta ľudí, ich príjmy a podnikanie spoločností. Spôsobila zásadný hospodársky otras, ktorý má v Európskej únii už teraz závažné dôsledky. Komisia prijala 13. marca 2020 oznámenie⁴, v ktorom vyzvala na koordinovanú hospodársku reakciu na krízu, pričom táto reakcia by mala zahŕňať všetkých aktérov na vnútroštátnej úrovni i na úrovni Únie.

- (4) Niekoľko členských štátov vyhlásilo núdzový stav alebo zaviedlo núdzové opatrenia. Všetky núdzové opatrenia by mali byť striktné primerané, nevyhnutné, časovo obmedzené a v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Mali by podliehať demokratickému dohľadu a nezávislému súdnemu preskúmaniu.
- (5) Komisia prijala 20. marca 2020 oznámenie o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu⁵. Doložka, ako sa stanovuje v článku 5 ods. 1, článku 6 ods. 3, článku 9 ods. 1 a článku 10 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97, ako aj v článku 3 ods. 5 a článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1467/97, uľahčuje koordináciu rozpočtových politík v časoch prudkého hospodárskeho poklesu. Komisia vo svojom oznámení adresovanom Rade vyjadrila názor, že vzhľadom na očakávaný prudký hospodársky pokles v dôsledku vypuknutia ochorenia COVID-19 súčasné podmienky umožňujú aktiváciu doložky. Ministri financií členských štátov 23. marca 2020 súhlasili s hodnotením Komisie. Aktivácia všeobecnej únikovej doložky umožňuje dočasný odklon od postupu úprav smerujúcich k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa za predpokladu, že to neohrozí fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte. Pokiaľ ide o nápravnú časť paktu, Rada môže na základe odporúčania Komisie takisto rozhodnúť, že prijme revidovanú fiškálnu trajektóriu. Všeobecnou únikovou doložkou sa nepozastavujú postupy Paktu stability a rastu. Členským štátom to umožňuje odchyliť sa od rozpočtových požiadaviek, ktoré by sa za bežných okolností uplatňovali, zatiaľ čo Komisii a Rade to umožňuje uskutočniť potrebné opatrenia koordinácie politík v rámci paktu.
- (6) V záujme obmedzenia a kontroly šírenia pandémie, posilnenia odolnosti vnútroštátnych systémov zdravotnej starostlivosti a zmiernenia sociálno-ekonomických následkov prostredníctvom podporných opatrení pre podniky a domácnosti, ako aj na zabezpečenie primeraných zdravotných a bezpečnostných podmienok na pracovisku s cieľom obnoviť hospodársku činnosť treba ďalej konať. Únia by mala v plnej miere využiť rozličné nástroje, ktoré má k dispozícii, na podporu úsilia členských štátov v týchto oblastiach. Členské štáty a Únia by zároveň mali spolupracovať na príprave opatrení, ktoré sú potrebné na návrat k normálnemu fungovaniu našich spoločností a hospodárstiev a k udržateľnému rastu, pričom tieto opatrenia by mali okrem iného zahŕňať zelenú a digitálnu transformáciu a mali by vychádzať z ponaučení z tejto krízy.
- (7) Kríza spôsobená ochorením COVID-19 poukázala na flexibilitu, ktorú ponúka jednotný trh v oblasti prispôsobenia sa mimoriadnym situáciám. Na to, aby bolo možné zabezpečiť rýchly a hladký prechod do fázy oživenia a voľný pohyb tovaru, služieb a pracovníkov, je však nutné, aby sa mimoriadne opatrenia, ktoré bránia normálnemu fungovaniu jednotného trhu, odstránili hneď, ako stratia svoje

⁴ COM(2020) 112 final.

⁵ COM(2020) 123 final.

opodstatnenie. Súčasná kríza poukázala na potrebu plánov pripravenosti na krízové situácie v odvetví zdravotníctva, ktoré zahŕňajú najmä zlepšené nákupné stratégie, diverzifikované dodávateľské reťazce a strategické rezervy základných potrieb. Ide o kľúčové prvky pre vypracovanie rozsiahlejších plánov pripravenosti na krízové situácie.

- (8) Zákonodarcia Únie už zmenil príslušné legislatívne rámce⁶, aby umožnil členským štátom mobilizovať všetky nevyužitú zdroje z európskych štrukturálnych a investičných fondov na riešenie mimoriadnych účinkov pandémie COVID-19. Uvedenými zmenami sa zabezpečí dodatočná flexibilita, ako aj zjednodušené a racionalizované postupy. V snahe zmierniť tlaky v oblasti peňažných tokov môžu členské štáty v účtovnom roku 2020 – 2021 zároveň využiť 100-percentnú mieru spolufinancovania z rozpočtu Únie. Slovinsko sa nabáda, aby tieto možnosti v plnej miere využilo na pomoc jednotlivcom a odvetviam, ktorých tieto výzvy zasiahli najviac.
- (9) Sociálno-ekonomické dôsledky pandémie sa vzhľadom na odlišné modely špecializácie a koncentrácie hospodárskych činností v jednotlivých slovinských regiónoch pravdepodobne prejavujú nerovnomerne. S tým súvisí významné riziko, že v Slovinsku dôjde k zhoršeniu už pozorovanej tendencie prehlbovania rozdielov medzi hlavným mestom a zvyškom krajiny. V kombinácii s rizikom dočasného prerušenia procesu konvergencie medzi jednotlivými členskými štátmi si súčasná situácia vyžaduje ciele reakcie v rámci príslušnej politiky.
- (10) Slovinsko predložilo 30. apríla 2020 svoj národný program reforiem na rok 2020 a svoj program stability na rok 2020. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.
- (11) Na Slovinsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu a dlhové pravidlo.
- (12) Rada 13. júla 2018 odporučila Slovinsku, aby zabezpečilo, že nominálna miera rastu čistých primárnych výdavkov verejnej správy⁷ v roku 2019 neprekročí 3,1 %, čo zodpovedá ročnej štrukturálnej úprave vo výške 0,65 % HDP. V celkovom hodnotení Komisie sa potvrdzuje značná odchýlka od odporúčaného postupu úprav smerom k dosiahnutiu strednodobého rozpočtového cieľa v roku 2019 a v rokoch 2018 a 2019 posudzovaných spoločne. Vzhľadom na aktiváciu všeobecnej únikovej doložky však nie sú v prípade Slovinska opodstatnené ďalšie kroky v rámci postupu pri značnej odchýlke.

⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/460 z 30. marca 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 508/2014, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na mobilizáciu investícií v systémoch zdravotnej starostlivosti členských štátov a v iných odvetviach ich hospodárstiev v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus) (Ú. v. EÚ L 99, 31.3.2020, s. 5), a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/558 z 23. apríla 2020, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1301/2013 a (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o špecifické opatrenia na zabezpečenie mimoriadnej flexibility pri využívaní európskych štrukturálnych a investičných fondov v reakcii na výskyt ochorenia COVID-19 (Ú. v. EÚ L 130, 24.4.2020, s. 1).

⁷ Čisté primárne výdavky verejnej správy pozostávajú z celkových výdavkov verejnej správy bez úrokových výdavkov, výdavkov na programy Únie plne hrađených z fondov Únie a nediskrečných zmien vo výdavkoch na dávky v nezamestnanosti. Tvorba hrubého fixného kapitálu financovaná z vnútroštátnych zdrojov je rozložená na obdobie štyroch rokov. Diskrečné príjmové opatrenia alebo zvýšenia príjmov vyplývajúce z právnych predpisov sú zohľadnené. Jednorazové opatrenia na strane príjmov aj výdavkov sú vzájomne započítané.

- (13) Vláda vo svojom programe stability na rok 2020 plánuje zhoršenie celkového salda z prebytku na úrovni 0,5 % HDP v roku 2019 na deficit na úrovni 8,1 % HDP v roku 2020. Po tom, ako sa pomer verejného dlhu k HDP v roku 2019 znížil na úroveň 66,1 % HDP, sa podľa programu stability na rok 2020 očakáva, že v roku 2020 sa zvýši na úroveň 82,4 % HDP. Makroekonomický a fiškálny výhľad je spojený s veľkou neistotou v dôsledku pandémie COVID-19.
- (14) Slovinsko prijalo v reakcii na pandémiu COVID-19 a v rámci koordinovaného prístupu Únie rozpočtové opatrenia na zvýšenie kapacity svojho systému zdravotnej starostlivosti, zamedzenie šírenia pandémie a poskytnutie pomoci obzvlášť zasiahnutým jednotlivcom a odvetviam. Podľa programu stability na rok 2020 predstavovali tieto rozpočtové opatrenia 4,4 % HDP. Medzi tieto opatrenia patria režimy skráteného pracovného času pre dočasne prepustených zamestnancov a samostatne zárobkovo činné osoby (2,3 % HDP), vyššie výdavky na zdravotnú starostlivosť (0,5 % HDP), kompenzácie pre pracovníkov, ktorí zostali na pracovisku (0,4 % HDP), krízový bonus pre zamestnancov vo verejnom sektore (0,4 % HDP), odklady platby daní (0,4 % HDP) a finančná pomoc pre zraniteľné skupiny (0,2 % HDP). Slovinsko okrem toho oznámilo opatrenia, ktoré síce nemajú priamy vplyv na rozpočet, ale prispievajú k podpore likvidity pre podniky, pričom podľa odhadov programu stability na rok 2020 predstavujú 5,1 % HDP. Tieto opatrenia zahŕňajú záruky za úvery (4,8 % HDP), odklady platby daní (0,2 % HDP) a oslobodenie od príspevkov na sociálne zabezpečenie pre samostatne zárobkovo činné osoby (0,1 % HDP). V prognóze Komisie z jari 2020 sa však všetky odklady platby daní považujú za opatrenia v oblasti likvidity bez negatívneho vplyvu na rozpočet v roku 2020. Vo všeobecnosti sú opatrenia, ktoré prijalo Slovinsko, v súlade s usmerneniami uvedenými v oznámení Komisie o koordinovanej hospodárskej reakcii na vypuknutie nákazy COVID-19. Úplné vykonávanie týchto opatrení, na ktoré bude nadväzovať preorientovanie fiškálnych politík na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií, keď to umožnia hospodárske podmienky, prispeje k zachovaniu fiškálnej udržateľnosti v strednodobom horizonte.
- (15) Z prognózy Komisie z jari 2020 vyplýva, že za predpokladu nezmenených politík bude saldo verejných financií Slovinska v roku 2020 na úrovni -7,2 % HDP a v roku 2021 na úrovni -2,1 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP by mal dosiahnuť 83,7 % HDP v roku 2020 a 79,9 % HDP v roku 2021.
- (16) Komisia vydala 20. mája 2020 správu vypracovanú v súlade s článkom 126 ods. 3 zmluvy, keďže Slovinsko plánuje, že v roku 2020 nedodrží prahovú hodnotu deficitu na úrovni 3 % HDP. Analýza celkovo naznačuje, že kritérium deficitu vymedzené v zmluve a v nariadení (ES) č. 1467/97 nie je splnené.
- (17) Slovinsko 12. marca 2020 vyhlásilo epidémiu COVID-19 v súlade so svojím zákonom o prenosných chorobách a prijalo opatrenia v oblasti verejného zdravia s cieľom obmedziť šírenie vírusu. Patrí sem koordinácia príslušných úloh v oblasti verejného zdravia, primárnej a sekundárnej starostlivosti a iných služieb, ako aj zavedenie vhodného testovacieho protokolu. Súbežne s tým Slovinsko zaviedlo prísne opatrenia na obmedzenie pohybu, zatiaľ čo obchody s potravinami, lekárne, banky, čerpacie stanice a poštové úrady ostali otvorené. Opatrenia v oblasti verejného zdravia a obmedzenia pohybu pomohli Slovinsku v prvej vlne (marec – máj) predísť tomu, aby počet vážne chorých pacientov prekročil kapacitu systému zdravotnej starostlivosti v krajine. Mnohé spoločnosti dočasne prerušili alebo obmedzili svoju činnosť v dôsledku opatrení na obmedzenie pohybu. V otvorenej a na vývoz orientovanej ekonomike, akou je Slovinsko, malo prerušenie dodávateľského reťazca

a zníženie celosvetového dopytu po výrobkoch mimoriadne silný dosah na rast. Vzhľadom na neistotu, pokiaľ ide o hospodársky rozvoj, sa odkladajú mnohé investičné rozhodnutia v súkromnom sektore. Keďže sa očakáva, že najviac postihnuté budú doprava a cestovný ruch, t. j. dve z najdôležitejších odvetví Slovinska, a že ich obrat v roku 2020 klesne o 70 %, počíta sa s veľmi prudkým poklesom HDP v roku 2020.

- (18) Orgány prijali do konca apríla 2020 dva balíky opatrení na vyváženie šoku súvisiaceho s ochorením COVID-19⁸. Prvý balík zmiernujúcich opatrení v hodnote približne 3,1 miliardy EUR, čo predstavuje približne 6,4 % HDP, sa zameriava predovšetkým na ochranu pracovných miest a sociálne zraniteľných skupín. Štát pokrýva kompenzáciu odmien, nemocenské dávky a príspevky na sociálne zabezpečenie v prípade dočasne prepustených zamestnancov, ako aj príspevky na dôchodkové poistenie zamestnancov, ktorí zostávajú na pracovisku. S cieľom zmierniť obmedzenia likvidity podnikov a domácností sa splácanie úverov môže odložiť až o 12 mesiacov. Druhým balíkom v hodnote približne 2 miliardy EUR, čo predstavuje približne 4,2 % HDP, sa poskytuje najmä pomoc na podporu likvidity pre spoločnosti. Balík zahŕňa systém štátnych záruk udeľovaných prostredníctvom bánk, ktorý umožňuje poskytovať veľkým spoločnostiam úvery zaručené štátom až do výšky 70 % istiny a malým a stredným podnikom (MSP) úvery zaručené do výšky 80 %. Odklad platby daní a príspevkov na sociálne zabezpečenie a urýchlenie zmluvných platieb od subjektov verejného sektora má pomôcť podnikom zmierniť ich problémy s likviditou a prístupom k finančným prostriedkom.
- (19) So zvyšujúcim sa dopytom po zdravotníckych službách na začiatku vypuknutia ochorenia COVID-19 čelilo Slovinsko výzvam spojeným so zabezpečovaním dostatočnej kapacity zdravotnej starostlivosti. Vypuknutie vírusového ochorenia odhalilo štrukturálne problémy v systéme zdravotnej starostlivosti. Dodatočnou výzvou v boji proti tejto epidémii je napríklad relatívne nízka hustota lekárov. Preto je dôležité prijať viac vyškolených zdravotníckych pracovníkov, chrániť ich pracovné podmienky a zamestnávať ich tam, kde sú potreby najväčšie. Rozhodujúce je nasadenie diagnostiky, testov a nástrojov elektronického zdravotníctva, ktoré umožnia následné monitorovanie pacientov a telemedicínu. Cielový výskum a inovačné riešenia sú takisto dôležité na pomoc verejným zdravotníckym službám pri zhromažďovaní anonymizovaných údajov a ich používaní na prijímanie informovaných rozhodnutí. Kríza zdôrazňuje potrebu chrániť finančnú kapacitu systémov zdravotnej a dlhodobej starostlivosti, v ktorých prebiehajú štrukturálne reformy. Včasné prijatie a vykonávanie nového zákona o zdravotnej starostlivosti a nemocenskom poistení, rozšírenie finančných zdrojov systému zdravotnej starostlivosti a vytvorenie finančných rezerv zmierni fluktuáciu finančných zdrojov počas hospodárskeho cyklu. Absencia zákona o dlhodobej starostlivosti obmedzila schopnosť Slovinska bojovať proti šíreniu ochorenia COVID-19 v najviac postihnutých zariadeniach zdravotnej starostlivosti. Keďže v prípade starších osôb, osôb so zdravotným postihnutím a osôb s chronickými chorobami existuje v dôsledku vírusu zvýšené riziko vážneho ochorenia, treba vyvinúť ďalšie značné úsilie na zabezpečenie kvalitných služieb dlhodobej starostlivosti, ktoré sú dobre integrované do zdravotníckych služieb.
- (20) V dôsledku krízy v oblasti zdravia a hospodárstva, ktorú spôsobilo ochorenie COVID-19, sa vyvinul bezprecedentný tlak na slovinský trh práce a systém sociálnej ochrany. Podľa prognózy Komisie sa nezamestnanosť v roku 2020 zvýši na 7 %, pričom v roku

⁸ Komisia prijala dočasný rámec štátnej pomoci pre takéto opatrenia pomoci, ktorý okrem iného zahŕňa záruky týkajúce sa životaschopnosti podnikov; Ú. v. EÚ C 91I, 20.3.2020, s. 1.

2021 klesne na úroveň 5,1 %. S cieľom obmedziť rýchly nárast nezamestnanosti v najviac postihnutých odvetviach prijalo Slovinsko komplexné politické opatrenia, ktoré sú kombináciou preventívnych opatrení s opatreniami určenými na uľahčenie rýchleho návratu pracovníkov na trh práce. Kľúčové politické opatrenia, ktoré sa prijali po porade so sociálnymi partnermi, by sa mali zamerať na dosiahnutie trvalého a spravodlivého oživenia posilnením existujúcich aktívnych politík trhu práce a systémov zachovávanía pracovných miest vrátane režimov skráteného pracovného času, ako aj zavedením inej časovo viazanej podpory pre podniky, ako sú mzdové dotácie a oslobodenie od príspevkov na sociálne zabezpečenie. Tieto opatrenia by pomohli znížiť straty príjmu v prípade všetkých pracovníkov vrátane pracovníkov v neštandardnom zamestnaní, ako aj samostatne zárobkovo činných osôb. Pružné formy organizácie práce vrátane flexibility na pracovisku (napr. ustanovenia o práci na diaľku), flexibility pracovného času (napr. ustanovenia o pružnom pracovnom čase) a flexibility v pracovných organizáciách (napr. vnútropodnikové služby) môžu vo výraznej miere pomôcť udržať zamestnanosť počas platnosti opatrení na obmedzenie pohybu, ako aj vo fáze obnovy hospodárskej činnosti. Rozvíjanie podnikateľského ducha bude mať zásadný význam pre opätovné naštartovanie hospodárstva a uskutočnenie potrebných úprav po kríze. Preto je mimoriadne dôležité podporovať samostatne zárobkovo činné osoby tým, že sa obmedzí administratívna záťaž a finančné nevýhody v porovnaní so zamestnancami.

- (21) V záujme zmiernenia sociálnych dôsledkov tejto krízy je nevyhnutné, aby Slovinsko naďalej poskytovalo primeraný balík sociálnych dávok. Na tento účel bude potrebné pravidelne monitorovať účinky krízy na chudobu. Osobitná pozornosť by sa mala venovať starším osobám, najmä ženám, v prípade ktorých bola už pred krízou miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia vyššia ako priemer EÚ. Očakáva sa, že zmenou právnych predpisov v oblasti dôchodkov, ktorú prijalo slovinské Štátne zhromaždenie v novembri 2019, sa zlepši primeranosť dôchodkov pre nových dôchodcov, zatiaľ čo súčasní dôchodcovia vrátane tých, ktorí sú na hranici chudoby alebo pod ňou, nebudú mať z tejto zmeny prospech. Dodatočná finančná pomoc poskytovaná organizáciám pracujúcim v prvej línii by zabezpečila, aby pandémia COVID-19 neprímerane neovplyvnila ľudí, ktorým hrozí sociálne vylúčenie, a aby sa splnili ich základné potreby, ako sú denné jedlá a zdravotná starostlivosť.
- (22) Opatrenia v oblasti likvidity pre podniky boli zavedené v apríli 2020, ale stále existujú životaschopné podniky, ako sú menšie inovačné a rýchlo rastúce podniky, ktorých úverové ratingy ešte nepostačujú na to, aby ich oprávňovali na vyššie uvedené úverové záruky poskytované prostredníctvom bánk. Mohol by byť potrebný zlepšený prístup k alternatívnemu financovaniu vrátane kapitálových finančných nástrojov (napr. rizikového kapitálu), a to najmä v krajinách, ako je Slovinsko, kde sú akciové trhy nedostatočne rozvinuté. Existujúce nástroje vlastného kapitálu v Slovinsku by mohli byť prostriedkom na nasmerovanie finančných prostriedkov do podnikov, ktoré sa úspešne zotavujú z krízy, ako sú inovačné MSP, startupy a rozširujúce sa podniky, v súlade s plánmi iných členských štátov. Uplatňovaním záruk stanovených v pravidlách EÚ sa zabezpečí, aby tieto finančné injekcie nemali nepriaznivý vplyv na efektívnosť alebo hospodársku súťaž spoločností.
- (23) Kríza spôsobená ochorením COVID-19 vážne ovplyvnila schopnosť inak životaschopných podnikov a domácností uhrádzať svoje účty. Ak by sa neprijali žiadne opatrenia, veľká časť súkromného sektora by čelila platobnej neschopnosti. Ako príklad opatrení týkajúcich sa likvidity pre podniky, ktoré zaviedla slovinská vláda, možno uviesť 12-mesačné moratórium na splácanie bankových úverov pre

nefinančné korporácie a domácnosti. Treba dôkladne posúdiť a monitorovať efektívnosť a účinnosť týchto a podobných opatrení. Mal by sa tiež rýchlo napraviť akýkoľvek nepriaznivý vplyv opatrení, aby bola za každých okolností zaručená finančná stabilita.

- (24) Podniky s existenčnými problémami, a najmä tie menšie, potrebujú nielen likviditu a financovanie, ale aj priaznivé podnikateľské prostredie. To zahŕňa rýchlu a nebyrokratickú implementáciu podporných opatrení prijatých v súvislosti s pandémiou COVID-19, ale aj ďalšie kroky. Vysoká regulačná a administratívna záťaž krajiny vytvára náklady, ktoré si podniky pod veľkým tlakom v týchto ťažkých časoch jednoducho nemôžu dovoliť. Zníženie byrokracie napríklad v súvislosti s povoleniami, ohlasovacími povinnosťami a daňovými postupmi je účinným spôsobom poskytovania okamžitej, zreteľnej podpory pre podniky bez zaťaženia štátneho rozpočtu a nepriamo aj daňovníkov. Modernizácia pravidiel umožní, aby sa v rámci profesií mohli ponúkať nákladovo efektívnejšie a inovačnejšie služby, ktoré podniky teraz potrebujú. Slovinsko vytvorilo nástroje na zníženie administratívnej záťaže vrátane „jednotného dokumentu“ a „testu MSP“. Ich využívanie sa teraz môže maximalizovať, aby sa zabezpečila okamžitá pomoc. Kríza vytvorí ďalší tlak v oblasti urovnávania obchodných sporov a stíhania hospodárskych trestných činov. Rámec pre platobnú neschopnosť si bude vyžadovať aj väčšie zameranie sa na to, aby sa zabránilo platobnej neschopnosti v súvislosti s krízou, na rýchlu likvidáciu neživotaschopných podnikov a druhú šancu pre zainteresované strany.
- (25) S cieľom posilniť oživenie hospodárstva bude dôležité prednostne realizovať pripravené verejné investičné projekty a podporovať súkromné investície, a to aj prostredníctvom príslušných reforiem. Jednou z takýchto investícií by mohla byť podpora zelenej transformácie prostredníctvom udržateľných projektov, ako je napríklad upúšťanie od uhoľných baní a výroby elektrickej energie spaľovaním uhlia. Investície do zelenej transformácie, ktoré sú opísané v národnom energetickom a klimatickom pláne Slovinska, môžu pomôcť zabezpečiť krátkodobé stimuly na oživenie, ako aj strednodobé stimuly v období po pandémii COVID-19. Môže to zahŕňať zvýšenie súčasného nízkeho podielu obnoviteľných zdrojov energie, posilnenie energetickej infraštruktúry, zníženie znečistenia ovzdušia, ktoré je v slovinských mestách nad priemerom EÚ, posilnenie obehového hospodárstva, podporu sociálneho podnikania a urýchlenie úsilia o obmedzenie potenciálnych vplyvov na regióny a odvetvia, ktoré sú najviac dotknuté touto transformáciou. Súčasný pokles emisií by bol krátkodobý, ak by sa v balíkoch na oživenie hospodárstva nevenovala dostatočná pozornosť investíciám v oblasti čistej energie a klímy, v dôsledku čoho by Slovinsko zaostávalo za svojimi cieľmi v oblasti klímy. Programovanie Fondu na spravodlivú transformáciu na obdobie 2021 – 2027 by mohlo Slovinsku pomôcť riešiť niektoré výzvy, ktoré predstavuje prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo, a to najmä na územiach uvedených v prílohe D k správe o krajine. To by Slovinsku umožnilo čo najlepšie využiť tento fond.
- (26) V záujme oživenia hospodárstva, ktoré zahŕňa zásadu udržateľnosti, budú potrebné investície s cieľom ďalej rozvíjať udržateľnú dopravu a podporovať verejnú osobnú dopravu a udržateľné spojenia, najmä v železničnej doprave. Kríza spôsobená ochorením COVID-19 viedla k ďalším problémom v oblasti nákladnej a tranzitnej dopravy a hoci Slovinsko prijalo potrebné opatrenia a umožnilo tok tovaru – najmä pokiaľ ide o kritický tovar – bude to mať negatívny vplyv na hospodársky rast krajiny.
- (27) V rámci stratégie ukončenia krízy a zotavenia sa z nej bude dôležité podporovať investície do výskumu a inovácií, ktoré sú rozhodujúcou hnacou silou produktivity

a hospodárskeho rastu. Aj pred krízou bolo Slovinsko hodnotené len ako „mierny inovátor“, čo spomaľovalo jeho úsilie o dobehnutie krajín s najlepšimi výsledkami. Podnikateľský sektor je zodpovedný za 75 % výdavkov na výskum a vývoj. Hospodársky pokles opäť ohrozuje výskum, vývoj a inováciu v podnikoch. Relatívne nízka miera inovácií, najmä v MSP, spomaľuje rozvoj a šírenie inovačných obchodných procesov a riešení, ktoré si vyžaduje kríza spôsobená ochorením COVID-19. Treba vynaložiť investície na pomoc inovačným MSP (vrátane startupov), ktorých činnosti zahŕňajú novovznikajúce technológie a prelomové inovácie, aby sa zintenzívnila ich výroba. Spolupráca medzi akademickou obcou a podnikmi sa väčšinou obmedzuje na odvetvia so strednou a vysokou technologickou náročnosťou. Účinnosť jednotlivých pracovísk pre prenos znalostí zriadených výskumnými organizáciami a inštitúciami vysokoškolského vzdelávania sa značne líši. Prepojenia medzi akademickou obcou a podnikmi majú zásadný význam z hľadiska úspešného premietnutia znalostí do inovácií, zlepšenia výkonnosti krajiny v oblasti výskumu a inovácií a podpory hospodárskeho rastu. Verejné výdavky na výskum a vývoj boli skromné a čiastočne odkázané na štrukturálne fondy EÚ. Zotavenie sa z tejto krízy si bude vyžadovať uprednostnenie verejných investícií do výskumu a inovácií vrátane technologického a aplikovaného výskumu.

- (28) Kľúčom k oživeniu hospodárstva po kríze bude digitálna transformácia. Potenciál krajiny v tejto oblasti sa prejavil rýchlym zavedením systémov práce na diaľku a online obchodných riešení v niektorých slovinských spoločnostiach na začiatku krízy. Väčšia miera digitalizácie v obchodných modeloch a výrobných procesoch by tieto transformácie rozšírila na viac hospodárskych odvetví. Slovinsko môže stavať na existujúcich znalostiach a vynikajúcich kapacitách v oblasti robotiky, umelej inteligencie a technológie blockchainu na podporu rozšírenia digitalizácie na menej pokročilé tradičné priemyselné odvetvia. Opätovné používanie širokého spektra údajov verejného sektora, ktoré sú v súčasnosti k dispozícii, by mohlo podporiť inovácie a hospodárstvo založené na veľkých dátach. Zlepšovanie digitálnych zručností pracovníkov by mohlo pomerne rýchlo zvýšiť ich zamestnateľnosť a podporiť oživenie hospodárstva. Zavedenie používateľsky ústretových služieb elektronickej verejnej správy a digitálnych verejných služieb by pomohlo ešte viac znížiť administratívnu záťaž pre podniky. Zatiaľ čo mnohé online verejné služby sú už k dispozícii, ich využívanie jednotlivcami a podnikmi si bude vyžadovať úsilie o zvýšenie dôvery ľudí v elektronické transakcie a ich bezpečnosť (napr. zavedenie vnútroštátneho elektronického identifikátora, kybernetická bezpečnosť a ochrana súkromia). Rýchle a spoľahlivé širokopásmové pripojenia (pevné a mobilné), a to aj vo vidieckych oblastiach, sú nevyhnutné pre rozvoj kľúčových online sociálnych a hospodárskych služieb. Zavedenie technológie 5G závisí od včasného pridelenia frekvenčného spektra 5G.
- (29) Bežné vyučovanie na všetkých stupňoch vzdelávania bolo počas platnosti opatrení na obmedzenie pohybu v súvislosti s ochorením COVID-19 nahradené diaľkovým štúdiom. Online učenie si vyžaduje primeranú digitálnu infraštruktúru, vzdelávacie materiály a učiteľov s potrebnými zručnosťami a podporou v záujme účinného vyučovania. Všetky vzdelávajúce sa osoby, najmä zraniteľné skupiny vrátane osôb so zdravotným postihnutím a osôb z vidieckych oblastí, musia mať primeraný prístup k vzdelávaniu na diaľku a k dôstojným digitálnym zručnostiam, aby mohli v plnej miere využívať diaľkové vzdelávanie. Digitálne zručnosti by sa mali vo väčšej miere zahŕňať do učebných osnov a programov s cieľom zlepšiť zručnosti pracovníkov. Umožnilo by to širšie využívanie práce na diaľku a digitálnych služieb, lepšie

zosúladienie digitálnych zručností s požiadavkami trhu práce, ako aj začlenenie zraniteľných skupín, ako sú staršie osoby alebo ľudia žijúci vo vidieckych oblastiach.

- (30) Zatiaľ čo súčasné odporúčania sa zameriavajú na riešenie sociálno-ekonomických vplyvov pandémie a na uľahčenie oživenia hospodárstva, odporúčania pre jednotlivé krajiny z roku 2019, prijaté Radou 9. júla 2019, zahŕňali aj reformy, ktoré sú nevyhnutné na riešenie strednodobých a dlhodobých štrukturálnych výziev. Tieto odporúčania sú stále relevantné a budú sa aj naďalej monitorovať počas celého budúcoročného cyklu európskeho semestra. Platí to aj pre odporúčania týkajúce sa hospodárskych politík súvisiacich s investíciami. Tieto odporúčania by sa mali zohľadniť pri strategickom plánovaní financovania politiky súdržnosti po roku 2020, a to aj pokiaľ ide o zmiernujúce opatrenia a stratégie ukončenia opatrení v súvislosti so súčasnou krízou.
- (31) Európsky semester poskytuje rámec pre nepretržitú koordináciu hospodárskych politík a politík zamestnanosti v Únii, čo môže prispieť k udržateľnému hospodárstvu. Členské štáty vo svojich národných programoch reforiem na rok 2020 zhodnotili pokrok v dosahovaní cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja. Zabezpečením plného vykonávania ďalej uvedených odporúčaní Slovinsko prispeje k pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a k spoločnému úsiliu zabezpečiť konkurencieschopnú udržateľnosť v Únii.
- (32) Úzka koordinácia medzi ekonomikami v hospodárskej a menovej únii je kľúčom k rýchlemu zotaveniu sa z hospodárskych dôsledkov ochorenia COVID-19. Slovinsko by ako členský štát, ktorého menou je euro, a pri zohľadnení politických usmernení Euroskupiny malo zabezpečiť, aby jeho politiky boli aj naďalej v súlade s odporúčaniami pre eurozónu a aby boli koordinované s politikami ostatných členských štátov eurozóny.
- (33) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra na rok 2020 komplexnú analýzu hospodárskej politiky Slovinska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2020. Zároveň posúdila program stability na rok 2020, národný program reforiem na rok 2020 a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Slovinsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Slovinsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami Únie vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí Únie zabezpečením vstupov na úrovni Únie do budúceho vnútroštátneho rozhodovania.
- (34) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala program stability na rok 2020 a jej stanovisko⁹ je zohľadnené najmä v odporúčaní 1,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Slovinsko v rokoch 2020 a 2021 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. V súlade so všeobecnou únikovou doložkou prijať všetky opatrenia potrebné na účinné riešenie pandémie, udržanie hospodárstva a podporu následného oživenia. Keď to hospodárske podmienky umožnia, uskutočňovať fiškálne politiky zamerané na dosiahnutie obozretných strednodobých fiškálnych pozícií a zabezpečenie udržateľnosti dlhovej služby pri súčasnom zvyšovaní miery investícií. Zabezpečiť odolnosť systému zdravotnej a dlhodobej starostlivosti zaistením primeraných

⁹ Podľa článku 5 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97.

dodávok kritického zdravotníckeho materiálu a riešením nedostatku zdravotníckych pracovníkov.

2. Zabezpečiť primeranú náhradu príjmu a sociálnu ochranu. Zmierniť vplyv krízy na zamestnanosť, a to aj posilnením režimov skráteného pracovného času a prostredníctvom pružných foriem organizácie práce. Zabezpečiť, aby tieto opatrenia poskytovali primeranú ochranu neštandardným pracovníkom.
3. Pokračovať v rýchlom zavádzaní opatrení na zabezpečenie likvidity a financovania pre podniky a domácnosti a znížiť administratívnu záťaž. Prednostne realizovať pripravené verejné investičné projekty a presadzovať súkromné investície na podporu oživenia hospodárstva. Zamerať investície na zelenú a digitálnu transformáciu, najmä na čistú a efektívnu výrobu a využívanie energie, environmentálnu infraštruktúru, udržateľnú dopravu, výskum a inovácie a na zavádzanie siete 5G. Podporovať digitálne kapacity podnikov a posilňovať digitálne zručnosti, elektronický obchod a elektronické zdravotníctvo.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*